

Stanczik-Starecz Ervin

Farsang Pitiglianóban

Történet a 15. századból

Négy echós szekér nyomában porzott a kanyargós dél-toszkánai út, amit valaha a titokzatos etruszkok építettek. A *via cavák* egyikén haladt előre a maskarások, színészek vén, recsegő, botladozó járműve. Valamikor, réges-régen az őslakók szent helyeihez vezettek ezek a kígyózó, többnyire a dombok tetejére kúszó utak. A nap karéja éppen a láthatár fölé emelkedett, s a magasba törő árnyék-óriások lassan átváltoztak büszke, karcú ciprusokká, melyek gyűrűként övezték az apró toszkánai városokat. Krisztus megtestesü-

Jean-Antoine Watteau: *A bohóc* (1718–19)

lése után 1493 évvel a farsang első napja virradt. A déli szélről megszaggatott esővédő csikos és pettyes vásznak bizarr látványt keltettek. Hol megmosolyogni való, tréfás menetnek tűnt, hol pedig viharvert zászlós flottillának, mely soha nem volt országból hajózott idegen vizekre fölfedezőként.

A komédiások, maszkosok, idomárok, zsonglőrök mélyen aludtak, nem zavarta őket a kátyús, kövecses út sem, mely olykor-olykor nagyokat rándított a vasalt kerekeken.

Tegnap még Pienza főterén nevetgéltek, boroztak, táncoltak a mulatságos késő délutáni műsor után a komédiások, s a város apraja-nagyja velük járta a bolondosabbnál bolondosabb lépéseket. A tánctanítás fejedelménője körül forgott minden. Oly ügyes, kecses, könnyed mozdulatokkal tánctanárkodott, hogy percek alatt fergeteges légörvényként vonzott magához szinte minden pienzait. Ismerték őt, Maresolét az egész toszkán vidéken. Maresole, a nyereg nélkül lovagló, a lovak hátán piruettozó ragyogó szépségű lány vonzotta igazán az előadásokra a városlakókat, így megteremtve azt a minimális jövedelmet, melyből a társulat túlélte a nehéz napokat vagy hónapokat. Születésekor az Inéz Fuorila Zapata (Csizmadia Szédítő Ágnes) nevet kapta, mely tán spanyol apjának fejéből pattanhatott ki, mert a család az egyszerű Zapatio nevet hordozta emberöltők óta. Firenzében járt a társaság, amikor felkérték a város nemesei, hogy táncoljon nekik. A buzdítás s a szemek legeltetése közben gurultak az aranyflorinok, s közös elhatározással Maresolénak hívták attól kezdve. Ostromolták főnemesek, nemesek, bajnokok, de a lány óvta tisztaságát, s így egyre nagyobb

ováció kerekedett, ha a társulat deszkáin lépett fel. Már a tengerek és a Nap meglovaglójának szólították finomabb úri körökben (*Il sola e il mare, a cavallo di donna agnes*), de ő mindig visszatért szegény komédiás barátaihoz, hisz nyolcéves kora óta a cirkuszosok nevelték, mert családja kitagadta valami apró csínytevéséért, mely lehet, hogy csupán ürügy volt az elszegényedő nyolcgyerekes családfőnek, ki sokat betegeskedett (sok száj, sok kenyeret kért). Tán ennyi a múltba vesző história...

Elcsigázva érkezett meg a szekeresek tábora Pitigliano főterére. A szökőkút körül állították fel a vén batárok, s közéjük pallókat szegtek. Így egész nagy porondot sikerült kreálniuk, s a közönség látta s hallotta a maskarások minden hangját a visszhangos terecskén, melyet két-háromszáz esztendő kőfalú házak öleltek át. Maresole és öltöztetője, Lucia énekelni kezdtek egy *amoros cantót* az ébredő szerelmesekről és a vándorélet szépségéről: „Nincs szebb a komédiások szabad életénél! Miért bújjik el a hold? Szeretném szerelmem arcát látni, finom bőrére érezni a bodza s a réti virágok illatát. Fussatok messzire, felhők! *Corri pernuvole lontane!*” Óvatosan nyiladoztak ki a fatáblás ablakok a megható dallamra. A direktor, aki oroszlánidomár is volt egyben, azon nyomban ébresztette a tűzgyújtót, az ördögbotost, ki előző nap alaposan a pohár fenekére nézett, s a zsonglőrt, az ördögi ügyességű karikást, hogy ébresztgessék a lakókat. Tudván, hogy mivel jár ez, a zsonglőr iszákjába csent két üveg rosét, amit titokban meg-meghúztak. Kezdetben tavalyi rohadt gyümölcsökkel és répával dobálta meg őket némely zsémbesebb pitiglianói, de aztán néhány garas is hullott az égből. Az emberek örültek, hogy vége szakadt a szokatlan hosszú télnek, s eljött Gyertyaszentelő Szűz Mária megszanó ünnepe. A napfény is végigfutott a sikátorokon. A fiatalok már tapsoltak is: „*Eccolo il diavolo in fuocato! Viva!*” (Itt a tüzes ördög! Éljen!) – Ébredjetez farsang nagy ünnepére! – A tűzfújó mindig ugyanezt mondta: *Svegliati per una grande festa di carnevale!*, s kétméteres lángnyelveket eresztett ki ördögbotjából az ablakok felé. „Mesés tűzijáték leszén a délutáni műsor után, mely két báró hajba kapását meséli el” – tette hozzá a zsonglőr, s öt karikával játszott egyszerre a házakból báméskodók öröme. „*Fabuloso artificiale fuoco!* Mesés tűzijáték, mely elúzi a telet!”

Erre már egy ezüst is csengett a kockaköves utcán.

– Föllép maga Maresole kedves lovával, Pegazussal. A játék végén ihat mindenki ingyen egy kortynyi tüzes-testes montepulcianói veresbort, a gyermekek porcióját ígyák a felnőttek! Gyertek hát!

Egy órába sem tellett, s árusok özönlötték el a főteret. A nap oly melegen sütött, mintha május eleje lenne, pedig az írástudók s naptárat ismerők még február 2-ánál tartottak, melyen fényes körmenettel üdvözölték Isten anyánkat. Szobrára ilyenkor az ablakokból konfettit, színes szalagokat s papírrózsákat szórtak, megköszönve szüntelen fohászkodását a bűnösökért. Az árusok száraz spagettit, makarónit, tojást, malachúst, báránycombót, fűszereket s jóféle borokat kínáltak.

– Tudja, min jár a fejem – nézett komoran a herceg a fiatal földbirtokosra.

– Igen, herceg, érzem.

– Nos, mivel ön a fiatalabb, magának kell kimondania a nevet. Hogy mindketten megkönnyebbülünk, vagy pedig...

– Rendben. Lássunk világosan. Végül is a szerelem ereje ellen védtelenek vagyunk.

– Jól mondja, fiatal barátom. Tehát, ki miatt tartózkodik e városban?

Némi töprengés után az arezzói férfi, ki a Habio don Pescano nevet viselte, kimondta: „Maresole!”

– Szentséges ég! – fohászzkodott a herceg. – Én is miatta érkeztem. Most mit tegyünk?

– Szerintem, tegyük azt, ahogyan eleve elgondoltuk.

– Igen. Meglepően bölcs, barátom, ha szólíthatom így – válaszolt a herceg.

– Én azt terveztem, hogy a komédia után megkérem a hölgy kezét...

– Én úgyszintén ezen járattam elmémet, annyi különbséggel, hogy a műsor elejére terveztem ugyanezt.

– Tegyük meg egy időben, a komédia után, így érzem igazságosnak e különös párviadalt – javasolta a firenzei előkelőség.

– Bocsásson meg, Barnesculi herceg, mintha említette volna, hogy családos...

– Nos, igen. Négy szép gyermekem van, de a feleségem két esztendeje váratlanul elhunyt... Isten nyugosztalja.

– Úgy hiszem, hercegem, ez az előadás hosszabb lesz, mint ahogyan a direktor tervezte... – köhintett az arezzói férfi.

Négyen ültek a stallumok között. Hátul két koldusféle, középpütt két előkelő úr, amikor szószerkekre lépett a pap.

– Látom, amit látok. Eme világ rút és lélekre éhes fenevadja eltekerte híveim zömének fejét. Mily szégyen ez Atyánk házára nézve!

A méregtől elvörösödött az arca az esperesnek.

– Olvassátok Salamon Példabeszédeit és Sirák fiának minden napra szóló intelmeit, és tartsátok be őket! Az Úr legyen veletek. Ma nem osztom szét Urunk szent testét és véréit, mert nem érdemesültök rá. A misének vége. Menjetekek békével – fejezte be a világ tán legrövidebb és legbotrányosabb homíliáját a pap, és diakónusaival, ministránsaival elviharzott a plébánia irányába.

– Megvallom magának az igazat, hisz Isten házában csak nem vetemedhetek hazugságra... A szerelem sodort e városkába.

A herceg és az arezzói nyomott egy-egy ezüstöt a kvestáló rongyosok kezébe, s tanácstalanul elvegyültek a tömegben.

Az ünnepi bőséges ebéd után a városiak java sziesztázni tért, maga mellé véve némi altató borocskát. A herceg és Don Pescano a vendéglőbe tértek lepihenni.

– Ne örölje magát, Barnesculi uram – búcsúzott el az arezzói szőlőbirtokos.

– Így is, úgy is a mi Urunk kezében vagyunk. Legyen meg az ő akarata.

– Jól szólt, barátom. Amikor 3-at kongatnak, találkozzunk a főtéren.

Amikor háromszor zendült meg a templom harangja, már a társulat irányába tartott a két úr. Kalapemeléssel fejezték ki üdvözlésüket, de mintha a semmiből támadt volna elő, egy hosszú ősz hajú, de fiatalos, szép mosolyú cigány nő toppant eléjük.

– Finom urak, engedjék meg, hogy mondjak valami igazat a jövőjükről. Eddig nem csalatkozott bennem senki.

– Nos, mondd hát – tartotta tenyerét hamiskás mosollyal az arcán a herceg.
 – Uraságodat nem is oly rég nagy megrázkódtatás érte, azért is van most ebben a városban. De óvja magát, különben ma vagy a napokban látni fogja saját véréét.

– Nagy része igaz, amit mondtál. Mily szellemi erővel dolgozol össze?

– Ezt ugyan meg nem mondhatom, még ha máglyára küldet is.

Firenze méltósága arannyal jutalmazta jövendőmondóját.

– És az úrfi nem kívánja fellebbenteni a jövő fátyolát? – Fordult a tenyerjós Don Pescano felé.

– Beszélj, de légy rövid, eretnecség lánya.

A kék szemű cigány asszony megfogta az arezzói kezét, s némileg elborult orcája. – Ma a firenzei előkelőséggel egy szekérnyomban fog zötykölődni s szenvedni. Ima nélkül egyikük se lépjen színpadra.

– Nem is volt szándékukban vándorszínészekkel együtt fellépni. És honnan tudja, mely városból jöttem?

– Hogy mit akar az ember, e földi satnyaság nem számít, ha nagyobb szellemhatalmak vonzásába kerül...

A szőlőbirtokos úgyszintén aranyat nyomott a jövőlátó kezébe, aki grófnő módjára meghajolt, s amilyen hirtelen eléjük tűnt, máris nyoma veszett.

A direktor és oroszlánszelídítő mellett maga Maresole állt hófehér, csipkés ruhában s rövid szoknyában. A társulat igazgatója fennköltén beszélt Pitigliano lakosaihoz (az biztos, hogy emelkedettebb stílusban, választékosabban és kedélyesebben, mint az esperes a 9 órás misefélén.)

„Tisztelt és nagybecsű, fergetes szórakozásra összegyűlt nagyérdemű közönség!

Mai műsorszámunkra figyelmezhetsz gyerek, vén, ifjú gyöngyvirág-asszonyok, érintetlen, illatos rózsalányok, borissza férfiak s önmegtartóztatók, még az esperes úr is, ha itt lenne. Gazdagok és koldusok egyaránt. Nyomorékok és délcegek. Zsörtölődők és jó kedélyűek.

Bemutatónkat az Itália-szerte híres Maresole vezeti be lovas számával. Nézzék a lovát, a hollófekete Pegazust, ki úgy érti gazdája szavát, mint egy jó házőrző eb, de tán még az ember nyelvét is elsajátította. Két kört fut Pegazussal a templom és a szökőkút körül, aztán folytatom világraszóló műsorunk fejezeteit.”

Maresole egyet dobantott, s hármat pördülve a levegőben, Pegazusa hátán állott. Két kézre állt a lány, de jobbával végigsimította lova sörényét. Széttárta kecses lábait, s egyre gyorsulva indult a templom felé.

A csodálkozástól a tömeg elcsendesedett. (Féltették is a lányt, nehogy bal eset történjék vele.)

Mikor visszatért a szökőkúthoz, megállította lovát, s piruettezni kezdett Pegazus hátán a különös tehetségű balerina. A második kör végén Pegazus két

Maurice Sand: Buffon maszkban (XIX. sz. 2. fele)

lábra állt, mellsőivel a légben kapált, miközben Maresole a ló nyakáról lecsuszszant, s két pördüléssel földet ért.

Leírhatatlan ujjongás fogadta az attrakciót; kiabáltak, bravóztak, éljeneztek az emberek. A direktor átkarolta Maresolét, és nyugtatni kezdte a sokadalmat:

„Pitiglianóiak! Ez még csak az előétek volt. A fő fogásban a vad szerelem, féltékenység, ezer férfierény, keserűség és reménykedés bomlik ki. Persze jól tudhatjátok, hogy mindez, mint a vulkán tüze, miért szokott belobbanni.”

– A nő miatt, az asszony miatt – hallatszottak a bekiáltások.

– Úgy bizony, barátaim! A szép nő veszélyes, mint az áspiskigyó, de hát mit tehetünk, ha szeretjük őket?! – folytatta a társulat vezetője. – Két bárót látnak majd, kiknek szíve egyazon hölgyért ver hevesen. Egyik sem engedi hőn imádott donnáját a másiknak át, ezért három próbát eszelt ki egy jövőlátó s múltban bolygó cigány asszony, ki a holtak szellemével is képes beszélni. Mindkettejük szívébe elülteti az ötletet, melyet magukénak gondolnak a bárók, s könnyen kötélnek állnak. Aki nyer, a hölgy kegyeltje lesz. Mielőtt azonban elkezdődne a játék, igyunk egyet a tavaszra, a megújuló természet-re az ajándékba kapott montepulcianói testes, sűrű veresborból, a társulatunknak adományozott hordónyi itókából, s énekeljük el a vándorszínészek himnuszát!

A boroshordót leengedte a nép közé a robusztus direktor, s énekbe kezdett, mire a maskarások fele jobbra, másik fele balra lépdelt táncolva, fújva a dalt:

„Félre, könyvek, doktrínák, hív az édes dáridó!
Kivirult az ifjúság, szúzi csokrát szedni jó,
vénhez illik a komolyság, neki már csak az való!

Ránk dohosul az idő könyvek börtönében.
Tréfa és csók, nóta, nő az igazi éden!”

Másodjára már az egész sokadalom zengte a toszkánai vándorok himnuszát. Még az esperes is jókedvre derült, ki-kilesve a templom karzatának ablakán. (Igaz, már erősen megfogyatkozott spanyol misebora.)

„Rajta, fiúk, indulás: mozogjunk hát a piacra, az utcára ízibe,
viszket már a lányok talpa, táncra cincog a zene.”¹

Egy ezüst s egy vörös maszkos férfi jelent meg, s Lucia mesélte a történetet. Ó volt az kétségtelen, ki találkozott a herceggel s a földbirtokossal a műsor elején, s jósolt nekik tenyérből.

– E két úr alig ismeri egymást, s hazájuk is távoli, mégis úgy döntöttek, idejönnek, e városba, mert szerelmük is itt lép fel, s megkérik kezét, melyet már százan is akartak. – Hosszú köpenye alól gitárt vett elő, s fennköltén énekelt: „Vizet adj, de bort is, ifjú, hamar adj pazar virágú koszorút: ma még Erósszal megyek én ököltusára.”²

¹ Középkori vágáns-dal – Szabó Lőrinc fordítása

² Anakreón: *Szerelmi párviadal* – Franyó Zoltán fordítása

– Három próbát kell a küzdőknek kiállani, hogy szerelmet nyerjenek – folytatta a cigány asszony. – Elsőként pintnyi erős vörösbort kell hajtásnyira meginniük, aztán lóra pattannak széleseben, s a templomot megkerülve viszatérnek a színpad elé, végül a pallókon karddal szerelmi párviadalban kell egyiküknek győzedelmeskednie. A harc első végig tart.

A nép újra fergeteges ovációba kezdett, s csúszott le a torkokon a montepulcianói háromesztendő bor. Kinyitották a szökőkút vízköpőit, s tüzeket raktak a korai alkonyban a főtér kőkockáin. Ettek-ittak az emberek, s várták a szerelemért harcolókat. A két báró, oldalukon karddal, bársonyruhában, rövid, hátrafésült, fehér parókában.

– Giacomoni úr, mit keres e szegényes időpocsékláson?

– Ugyanezt kérdezhethetném én is, nagyuram. Miért nem menüettezik márvány táncteremben, baroneszek s hercegnők között, kristálycsillárok alatt?

– Mielőtt összekapnánk a rongyosok előtt, hadd mondjam el álmodat Frattoro méltóságodnak.

– Meghallgatom...

– Álmodban megjelent egy angyal, ki látta szerelemtől vergődő szívem, és a következőket tanácsolta: *„Becsülettel küzdj meg három próbán imádott hölgyedért, s ha győzedelmeskedsz, tiéd lesz Donna Bella.”* Ezt ajánlom én is önnek. A méltóbb férfiút válassza a bájos nő.

– Giacomoni uram, vigyázzon, mert az angyali tanács kétélű tőr, hisz Bella Donna nemcsak közös szerelmünk, hanem a rétek árnyas felének pompás, halovány rózsaszín virága, mely azonban halálos méreg. Csak egy apró levelét keveri borába az ember, és többet nem látja a napvilágot, mire fölébred, már Kharón, a túlvilág révésze viszi a Léthe folyó túlsó felére, Hadész országába.

– Ne borítson derűmre fátylat, Frattoro úr. Egy szuszra fölhaltunk egy kannányi bort, s lóversenyzés után (a győztes választhat helyet), első végig harcolunk karddal, ármánykodás nélkül. A győztesé lesz Sinodia Aliente keze.

A háttérben közben fuvoláztak, s lány gitárszó hangzott. A többi színész, társasági tag a pallók szélén ülve csendben figyelte a párbeszédet, közben iddogáltak. A szökőkút környékén egyre magasabbra csaptak a tüzek. Szükség is volt rá, mert gyorsan hűvösödött. A vízköpőket s a pallók széleit vastag kocsisgyertyákkal rakták tele a város lakók, hogy minden pillanatot láthassanak. A gyengécske lángokat a tűzfűjő élénkítette fel ördögbotjával.

– Miért az a két magos gerenda, a szekerekhez kötve? – kérdezte az egyik borízú hang a tűzsonglőrt. – Tán akasztás lesz?

– Az tán nem – válaszolta az ördögbotos, s a kíváncsiskodó feje köré tűzgyűrűt fűjt.

– Szent Atyám! – ijedt meg a kérdezősködő.

– Inkább botom valamely démonja játszadozik majd ott...

A férfi gyorsan keresztet hányt magára. Pontosan tizenkettőt.

– Mi is tucatnyian vagyunk – nevetett gúnyosan a tüzes ember, amitől majd halálra vált a pityókás néző.

A direktor lépett ki a szekérből, jobbán, mint kezes kutya, kedvencével, a núbiai tigrissel.

– Ki túlzásba vitte az ivást, s úgy gondolja, merész, erős férfiú lett a vad vörösbortól, az táguljon tőle, mert az efféle emberekben oktanul megnöveks-

szik a bátorság, s ha szerencséje lesz, csak a lábát vagy kezét veszti. Különösen ingerült lesz a kardok összezsapására, így báróink harmadik próbája igen veszedelmesnek ígérkezik. Lássuk hát, ki végez hamarabb a pintes kannával.

A pohárhoz szokott úr fuldokolva nyeldekelt a szőlő levét, de az ezüstszablyás már végzett is vele.

– Lovat neki! – Indulhat a futamra, míg a másik báró lila bársonykabátját is leitta.

– Lovat, lovat! – ordít a néptömeg, s már nyeregbe is pattan a fiatalabb.

Kinevették, gúnyolták, letolták ülepükről gatyájukat a késedelmeskedő főúr előtt a részegek.

– Hol van a paripám? – kérdezte kótyagosan a hátramaradt báró.

A sokadalom röhögött, kiáltozott.

– Neked lovat, hisz nyeregbe sem tudsz emelkedni!? – ordították mellette. – Sánta öszvér való alád, avval lehet, hogy elporoszkálsz a hajnali misére. – A bárói alakot öltött álarcosban, maskarásban villant még a bor tüzének heve. Kitépte egy szájtáti kezéből a boroskupát, fölhajtotta egy szuszra, s eszeveszett módon vágta az előtte járó nyomába. Az árusok fogadásokat kötöttek két birkafejre, nyakukon maradt lőrējükre, szakadt köpönyegekre, melyeket napvilágnál az asztalukra ki nem raktak volna. Tudták, mi a csízó!

A templom mögött, hol csak a Teremtő láthatja őket, a lila kabátos, csalárd módon, a rövidebbik utat választja, s lám, a szökőkúthoz ő ér elébb, de az úr megbünteti, s lova nyekken egyet a kemény kőlapokon. Vérzik sok sebből. (Igaz, csak a testéhez szíjazott bőrtömlőket vágta át, melyből a jóféle veresbor kezdett szivárogni.)

– Csaltál, te átok! – kiáltotta az ezüstszablyás. – A rövidebbik utat választottad. Ezért most megbűnhődsz, elpáhollak kardommal, s véget vetek püncösdi királyságodnak. Szicíliai bort mindkettőnknek – szólt a sokasághoz –, hogy erőt nyerjünk. Ne egerek harcává satnyuljon fegyveres összezsapásunk. Sinodia úrhölgyünk megérdemli, hogy érte folyassuk vérünk!

A boroskupák tucatjával álltak a vastag pallókon. Ivás után kibontakozott a kardviadal, melyet az idomár tigrise folytonos bömböléssel kísért. Néha valamit előhúzott zsebéből a direktor s a földre tette, a vadállat elé, s amint fölfalta, rövid időre megenyhült a sivatag ragadozója.

Az alaposan elázott lila kabátos úr meglepő szívóssággal harcolt. Ám mindkét felet elnémította, mikor csatározás közben a fölállított gerendákról át- meg átlendült kötélén egy hosszú köpenyes, ősz hajú, veres ábrázatú nőszemély egyenesen oda, hol a kardok szikráztak.

Don Pescano Firenze hercege felé fordulva megjegyezte, életét rátenné, hogy ő a cigány asszony, ki tenyérből jósolt nekik három kondításkor.

– Igaza lehet, Pescano úr, csak akkor fehér púderes volt az ábrázata, és jóval karcsúbbnak tűnt. Boszorkaféle ez, aki tudja korát és kinézetét változtatni, s tán képességeit is.

Közben az ezüstszablyás majdnem vágást kapott, de nem olyan vándorszínész-félet, hanem szívére irányulót. Úgy látszott, a lila kabátos elveszítette józan ítélőképességét, s valódi párharcban érezte magát, de egyetlen perc múlva hanyatt zuhant, le a pallókról, s társa kardhegye a nyakánál megállt. A közönség

elnémult, s várta az első vért. A fiatalabb úgy tett, mintha a nyakát vágná a megvadult komédiásnak, de csupán a jobb kezét metszette végig felszínesen. Ebben a minutában a kötélén lengő cigány boszorka a fiatal férfi nyakába ugrott.

– Ha feleségül veszel, akár fejét is veheted...

Lentről a direktor ingatta a fejét. A győztes elé lépett a szekér rejtekéből Maresole.

– Ha utolérsz lovaddal, tiéd a kezem – mondta, s messziről fölperdült Pegazusa hátára. Fiatal komédiástársa azonban szorosan a nyomában vágta, halálra hajszolva lovát. Percek múlva eltűntek a templom mögötti sötétben, ahol Maresole sötét köpenyt kanyarított magára, s fekete Pegazusán eltűnt az emberi szem elől. A férfi hiába kereste-kutatta lépésről lépésre a társulat műlovarnóját, felszívta az este. Csak a harangot hallotta, hogy nyolc órát üt odafent.

Búsan poroszkált vissza a pitiglianóiak közé.

– Mintha fölkapta volna egy forgósél – magyarázta hitetlenkedve a színész.

– Pedig egy méter sem választott el tőle. Huss! A semmibe enyészett.

A boszorkány jósnő az egyik szekérből lépett a deszkákra, fiatalon, üdén piros blúzban és fehér hosszú szoknyában.

– Pitiglianóiak! Nehogy azt higgyétek, vége van műsorunknak, mert az élet mindent kiegészít, vagy elvesz a világi semmi-létből valamennyit vagy az egészet, hisz nem mi irányítjuk dolgainkat, hanem az égiek. A láthatatlan erők. Példának okáért: tudomásomra jutott, hogy a sokadalom tagjai közt is van két nemes férfiú, kik Maresole szívéért esengenek, mint ahogyan azt be is mutatuk. Csakhogy ez a párviadal másképp fog végződni minden bizonnyal, mert az élet írja meg a történetet. Itt van-e a két nemes előkelőség, akiket városunkba üzött a Maresole iránti szerelem? Jöjjenek hát fel mellém, a színpadra!

A herceg és az arezzói szőlőbirtokos fönt termettek az összeeszkábált porondon.

– Ó, a firenzei uraság... És ön? – nézett a szemébe a jósasszony a másik férfinak.

– Arezzóból jöttem Maresoléért.

– Látom a jövőjüket. Maguk is láthatják rögvest a városiakkal együtt – emelte magasba kezét az asszony. Sorba állította a bolondos ruházatú álarcosokat, s maga mellé rendelte a gyűrűzsonglőrt.

– Mindenki kezén menjen át mind az öt karika, s te dobd a szökőkút közepén égre törő vízszugárra – parancsolta a jósnő.

– Ilyfélét még soha nem csináltam – bizonytalankodott a zsonglőr.

– Most fogsz. Úgyis én fejezem be a mutatványt, melyet egyedül soha meg ne próbálj!

Az első karika eljutott a zsonglőrig. A cigány asszony három pontján meggyújtotta fáklával a fagyűrűt, s rászólt a mutatványosra.

– Mosd dobd a felszökellő vízoszlopra.

A gyűrűs rárepítette a karikát, mely a kút medencéjében elsüllyedt, s a lángjai kihunytak. S jött a többi karika, de azokat nem gyújtotta meg a boszorka. A gyűrűs zsonglőr valamennyit a kilövellő vízre dobta.

– A jövőlátás most következik – kiáltotta harsányan a cigány nő. – Emeld ki egyesével a kút medencéjéből a karikákat, s mutasd fel, hadd lássa mindenki varázserőm.

– Egy, kettő, három, négy – emelte ki sorban a karikákat a zsonglőr. Az utolsó karika következett, mely ugyanúgy lángholt a víz mélyén is, mint mikor meggyújtotta az ördög inasnője. A tömeg zúgni kezdett a csodálkozástól.

– Mit jelent e víz alatt is égő három lángnyelv?

– Hogy boszorkány vagy, s máglyán a helyed – kiáltotta be hátulról valaki.

– Nem, barátom, Francesco Aquilla. Mit tudna egy *fruttondolo*³ a magas égi üzenetekről egy sikátor mélyén öt gyerekkel és egy zsémbes asszonnal.

A férfi, kit látni sem lehetett a sötétben, összegörnyedt: „A gyomrom élesen fáj” – panasolta a többieknek, kik félve eltávolodtak tőle.

– Mit jelent? Bökd ki már – fogyott el a türelme az arezzóinak.

– Két halált és két életet – válaszolta a démonikus asszony –, de majd a próba kideríti. Azt a három próbát csináljátok végig, melyet társulatunk két tagja, s mindenre fény derül.

– De hát hol a hölgy, kiért kiállunk egymással szembe? – kérdezte a herceg. A szőlőbirtokos is bólogatott.

– Minden időben kiderül. Az ember egyik legnagyobb hibája, hogy türelmetlen, s amikor bekövetkezik a várva várt esemény, csalódott lesz. Nemes urak, Maresole itt lesz, ha itt kell lennie. Pontosabbat én sem tudok róla, mert el van takarva előlem is holléte. Ami valóban igen különös.

– Elő a pintes kannát! – szolt Don Pescano, s egy kortyra lezúdította az erős bort.

Barnesculi herceg szintén gyorsan végzett az első próbával. Lóra pattantak, s már nyomukat is alig lehetett látni. Mindkét ló szívósnak és gyorsnak látszott. Fej fej mellett vágáltak. Amint megkerülték a templom mögötti fehér, kopár sziklákat, rátértek a piacra vezető, kitiport útra.

A karzat ablaka még mindig nyitva volt, s az esperes kíváncsian figyelte a versenyzőket a főtér távoli tüzei mellett. Mellette azonban állt valaki, maga *Maresole*. Amint az ablakban álló lovarnő a gyertyákat igazgatta, látta, hogy a firenzei idegen lova megbotlik, s lovasa a földre zuhan. Don Pescano azonban visszafogta lovát, és segített a szerencsétlenül járt hercegnek visszaülni a lovára.

– Köszönöm, nemes úr. Ön máris érdemes Maresole kezére.

– Barátom, ne feledje, a kardviadal még hátravan... Fel a fejjel!

A lovasok egyszerre szakították át a célt jelző piros szalagot. A lovakról szakadt a víz, s habzott a szájuk. Alaposan meghajtották szerencsétlen párakat.

A direktor a pódiumról kezdett beszélni.

– Idegen urak! Jelenleg döntetlenre áll viadaluk, ám most következik a legveszélyesebb része: megvívunk karddal első vérig, de nem akárhogyan. A két széles palló között arasznyi rést hagyunk. Tigrisemmel, amit azért láncal féken tartok, a pallók alá húzódunk. Jól tudják, a kardcsattogásra ideges lesz a vadállat, s fel-fel fog nyúlni hatalmas karmos mancsaival a küzdők közé. A sérülés ilyenkor elkerülhetetlen. Legyenek résen! A ragadozó okozta seb nem számít bele tusájukba, ha bírják tovább, akkor folytathatják. Elfogadják az új feltételeket?

Mindkét férfi bólított.

³ Fruttondolo: gyümölcsárus

„Igyatok rá!"; „Kell az erő, urak!"; „Szárason ezt nem lehet végigcsinálni!" – hallatszottak a tömegből a kiáltások. „Felgerjesztjük a tüzeket is, hogy jól lássatok!"

A földbirtokos és a herceg ittak egy kupányi bort. A herceg ennyit szól:

– Pescano uram, melyik oldalt kívánja elfoglalni?

– Önre bízom, nekem mindegy...

– Gáláns, mint mindig. Akkor én a szekér felőli oldalon állok, ha elfogadja – válaszolta Firenze nagyura.

Jó ideje forgatták már a fegyvereket a párbajozók, s tán el is feledték a földön lapuló veszélyt, amikor az alattomos mancs kinyúlt a pallók közül, Don Pescano lábát súlyosan megsebezte. Az arezzói visszafordult, s lecsapta szabályájával a halálos karmokat, majd ugyanavval a lendülettel a firenzei nyakához szorította a véres fegyvert, de az egyik gerendáról kötélén felé lendült a jósnő, kezében egy törrel. Barnesculi, látva ellenfele állapotát, bugyogott csizmájából a friss vér, azon nyomban keresztülvágta az alattomban támadó cigány jóasszony testét. De a holttestből furcsamód nem folyt egy csepp vér sem. A tömeg fölhördült. Ily pokoli dolgot még nem látott senki.

– Uraim és Hölgyeim – fogta át egymás vállát a két férfi –, arra jutottunk, mint az országúton, mikor e városkába jöttünk. Tartjuk magunkat eredeti terünkhez, s legyen meg az Úr akarata!

Hatalmas vivátozás és ováció tört ki. Sokan a tüzek körül körtáncokat jártak, s a bortól és az előadás eufóriájától megszedülve egymás nyakába borultak boldogan. Csak a két párbajozó nézte egykedvűen az ünneplőket, s szinte bizonyos, hogy egyvalakire gondoltak.

Nyíllövésnyire, hófehér ruhában meglátták közeledni Maresolét Pegazusa hátán.

– Büszke vagyok magukra, uraim! – mondta a műlovarnó, és két borítékocskát nyújtott át a küzdőknek. – Ha elmennek ebből a városból, csak akkor bontsák fel, kérem.

Másnap hajnalban, mikor még aludt az egész város, a két férfi útjára indult. A szekereknek már nyoma sem volt a főtéren, mintha álmukban történt volna az egész tegnapi játék. Don Pescanót is csak a tigriskarmolás emlékeztette a valódi történésekre.

– Azt mondta Maresole, ha elhagyjuk a várost, bontsuk ki üzenetét – mondta a herceg. – Hát nézzük!

– Nézzük! – vágta rá az arezzói, s fölnyitotta a borítékot. – Azt írja az imádott Maresole, hogy három nap múlva szívesen lát Cortona városában, ahol fellépnek a maskarások...

Jan Miel: Vándorszínészek érkezése a város főterére (1640)

A herceg hosszan, némán nézett maga elé. – A nekem szánt üzenet ennyi: *„Bárcsak sok ilyen férfit megismerhetnék, mint maga, hercegem, de már választottam a földi paloták és a föld illata között. Remélem, keresztapaként megtisztelteli leendő családunkat. Maresole.”*

– Szerencsés ember, Don Pescano úr. Még találkozunk – köszönt el a firenzei, s tovavágtázott.

Még visszakiáltott egyszer: – Ne feledje kárpótolni a direktort invalidussá vált vadmacskájáért!

II. fejezet

Borgia városa

Don Pescano féktelenül hajtotta, sarkantyúzta lovát, pedig tudta, hogy ilyen iramban nyargalva egyetlen nap alatt eléri Cortona városát, csak az Arno folyó menti úton kell maradnia. Már tervezgette Maresoléval való életüket, s közben-közben dicsőítő imát mondott az Úrnak. Erősen reménykedett, hátha beéri a szekeres maskarásokat. Bár, ha az Arno széles, ciprusokkal, bozótossal telinőtt árterét elnézte, kifutott belőle minden bizakodás. Bármikor lehajthattak a szekerek, egészen a folyó partjáig, hogy ott némelyek kialudják magukat, früstököljenek, híg kapás borral gyógyítgassák testüket a tegnapi kimerítő valós és kitalált színjátás után, hogy új erőre kapjanak.

Annyira elmerült gondolataiba, az utat sem nézte, csupán angol telivér, fekete csödörére bízta magát. A folyó szélsőséges vízjárású volt, sokszor nem elégedett meg a kilométernyi ártéri homokkal a partján, ki-kicsapott a földes, köves útra, s nagy kátyúkat hagyva maga után húzódott csak vissza a medrébe. Ez volt a veszte az arezzói birtokosnak, mert lova egyensúlyát veszítette, s lovasa árokba zuhant, fejét alaposan bevágva egy fatönkbe. Jó ideig eszméletlen feküdt Don Pescano. Leírhatatlan fejfájásra és szomjúságra ébredt. Hűsleges lova nyalogatta a fejéből szivárgó vért. Üggyel-bajjal felkászálódott hátasára, és poroszkálva folytatta útját Cortona városa felé. Hosszú, fehér kendőjével átkötötte a fejét, de úgy látszott, hiábavaló mindez. Kellott keresnie egy fogadót. Az isteni kegyelem segített a szerelmes, sérült ifjúnak, ugyanis számárháton közeledett egy atyafi.

– Bátyám, nem tud a közelben valami fogadófényt, mert leestem a lovamról. Egy tiszta, erős kötés, harapnivaló és egy üveg bor kellene. Persze az éjszakát ott tölteném...

– Hogyne tudnék, ifiúr, tán egy lófárasztásnyira van a fogadónk. Az aszszony és a cselédek mindenben kedvében járnak. Keresse a Kék Hold fogadót. A Luna Azulban még a lovát is jöltartják. A feleségemet Maresolénak hívják, keresse őt.

– Maresole?! – hökkent meg a nemes úr.

– Tán ismeri uraságod?

– Nem. Nem hiszem – válaszolt megzavarodva Don Pescano.

A Kék Hold fogadóban csak két-három vendég lézengett. Éhesek és szomjasak voltak. Ők is Maresolét keresték.

– Biztosan a pincében lötyböli a borokat – mondta az egyik rongyos. – Rézgarasért hozza a lábvizet, bezzeg ha ezüstöt lát, genovai vagy firenzei bor kerül az asztalra.

Az egyik toprongyos lekiáltott a pincébe: – Igazi vendég jött, Maresole! Teljes ellátást akar...

– Honnan tudja? – meredt rá Don Pescano.

– Megsérült, szomjas, éhes, és lepihenne... Jól mondom, uraságod?

Az arezzói bólintott. Megnyalta cserepes ajkát. Ekkor tűnt fel a terebélyes asszonyság a pincelejárathánál, két nagy kannával a kezében.

– Ó, hát miért nem mondtátok, naplopók, hogy igazi úr várakozik nálunk?! – perelt az igencsak korpulens háziasszony. – Megterítetek, uram, látom, mesziről jött.

Don Pescano nagyot húzott az asztalra tett borból, s a földre köpte.

– Miféle lötyty ez?! – nézett szemrehányón a fogadósnéra a jobb borhoz szokott nemesember.

– Ötgarasos... – vágott vissza az asszonyság.

– Jöjjön ide, maga perszóna, genovai borral és szalámival, friss cipóval!

– Megvan annak az ára is – nyelvelt Maresole. – Az egy kis ezüstbe kerül.

– Igyekezzen, mert elégek a láztól, megbotlott a lovam, s ki tudja, meddig fekettem az arnói úton eszméletlen...

A fogadósné láthatóan nekidurálta magát, s néhány perc alatt mindent a vendég elé tett. Még egy díszes kupát is szerzett gyorsan, hogy elégedetté tegye váratlanul érkezett vendégét.

– Üljön le, asszonyom. Láthatóan más utazója nemigen van.

Don Pescano nagyot ivott a tüzes genovaiából, s a nyersfa asztalra csapott egy nagy holland aranyguldent.

– Látott már ilyet?

A pénzéhes fogadósné rögvést ellenőrizte is maradék fogaival.

– Hisz ez színarany – mondta megdöbbenve.

– Pontosan 150 nagy ezüstflorint ér. A magáé. Cserébe kérnék egy tiszta szobát, egy felcsert, hogy megnézzék a fejsebem, és ne feledkezzenek meg a lovamról, Bükephalloszról. Úgy lássák el, mint egy jól fizető vendégüket. Csak új fémvederből iszik, s bronzszegekkel patkolják. Kényes jószág. Nagy Sándor lovát is így hívták, a világhódítóét...A nyeregpálástot meg mossák ki.

– Azt a fekete-fehér címerest? – nézett a caballeróra⁴ Maresole. – Már kite-rítettem levegőzni.

– Véres. Ki kell mosni.

– Igenis. Minden úgy lesz, ahogyan kérte – válaszolt nyájaskodva, s már nyúlt a nagy aranypénz után.

– Az az ördög ganéja. Vigyázzon! Jól gondolja át, mire költi. Ha csak magával törődik, lenyeli az ördög élete végén, s még ezen a földön is borzalmakra juttatja.

Az asszony láthatóan megrémült.

– Ez csak eszköz a próbára. Emlékezzen csak, hová került vissza a 30 ezüst, amit Júdás kapott. A templomi kufárok közé: a nagy hatalmú főpaphoz és

⁴ caballero= ifjú lovag

írástudókhhoz. A fazekas telkének ára. A fazekas az agyagból bármit tud gyúrni: szörnyeteget és angyalt is.

– Jézusom... – hányt magára kereszteteket a fogadósne.

– A férje rongyokban, öszvér- vagy szamárháton járja a környéket, hogy vendéget szerezzen a Kék Holdnak. Itthon meg garasos bort kap, meg egy tál vörös lencsét száraz kenyérral. Maga meg tornyozza az ezüstöket, hogy vénségére egyedül hagyja férjét. A cselédmunkát is az ura végzi: takarít, az utazók lovait ellátja, söpri az udvart... Szóval, ebül bánik vele. Ha itt hagyja a fogadót, s útra kel a pénzes ládikájával, ki fogadja be? Legfeljebb úri szobát bérel, szép ruhákat vásárol, és így válik valóra a sátán terve. Senkinek nem kell, csak a pénze. Egyedül lesz. Egyedül hal meg, mert a fiait elkergette fiatalon, hogy rájuk se kelljen költenie.

– Jó Atyám! Honnan tud maga ezekről?! Ki maga?

– Don Pescano vagyok Arezzóból. Keresek valakit. Errefelé jó időben biztos sokan megfordulnak, s beszélnek a környék dolgairól.

– Nem panaszkodhatom. Áprilistájt megélenkül az arnoi út. Kereskedők, garabonciások, fals hangú trubadúrok, vándorszínészek lepik el a Kék Holdat. Ritkán járok ilyenkor misére. Gyónni meg nem is tudom, mikor voltam – kezdte mondani a fogadósne lelki bajait, egyre kisebbre húzódva össze.

– Nem is tudom, miért mondom el magának. Talán mert őszinteség sugárzik a szeméből, és az értelem. Szóval, megvallom, bocsánatot kérve az Úrtól, hogy gyakran többet számolok az asztaloknál tolongóknak, mint ami járna, s szegény uramat is napokig nem látom. Ki tudja, mit eszik, iszik. A konyhán is megfeleztetem a porciókat, s aki hitelt kér, kidobatom az útra... Bocsásson meg nekem az Úr!

– Amen – mondta rá Don Pescano. – Kérhetek valamit?

– Természetesen – vágta rá Maresole.

– Ne csaljon, s aki nyáridőben csak garasos bort tud inni, annak adja ingyen. – De én nem vagyok pap, mégis úgy tűnik, megbánta vétkeit; induljon a dolgára békében. Én kimegyek csatangolni a folyópartra, addig hívasson felcsert és takaríttassa ki az egyik szobát.

Maresole felvette a pénzt az asztról, amikor Don Pescano visszanézett.

– Még ma kialakudok az uramnak egy jó hátsólovat, szép nyereggel, s egy rend úri ruhát, amilyen magán is van.

Borgia ősi Nagymesterének gyűrűjét kapta meg beavatásakor Metzben. Ezt azonban, más tárgyakkal egyetemben Cortona városának főterére szórta palotája emeletéről. Majd ő is levetette magát az erkélyről. A gyűrű visszaszerzése életfontosságú, hisz ez egyben társaságunk címere is. Erre külön csoport felállítását javasolok. Tüvé kell tenünk Toszkánát, vagy akár Itáliát a gyűrűért.

Második napirendi pont társaságunk újjáalakítása. Javaslom a vándor- vagy szabadkőműves elnevezést, kik titkaikat magukban hordozzák, s csak társaságbélivel vitatják meg.

Harmadik pontként megvitatandó, hogy jó VIII. Ince pápánk halála után, ki a Vatikánt védelmezte csupán, VI. Sándor egész Itáliát egységbe kívánja fogni. Fő gondolata, a világhállam létrehozása, nagy feladat és lehetőség előtt áll, mivel Cristobal Colón új földrészt fedezett fel. Személy szerint, én a reformtanok terjesztésére, térnyerésére elsőként a jezsuita rendet látom ezen munka és küldetés elvégzésére a legtökéletesebbnek,

– Látott erre ma vándorszínészeket, zötyögő szekereken?

– Nem én, uram. Hajnali négy óta fenn vagyok, de erre teremtett lélek nem járt. Persze, magán kívül. Ugye, Don Pescano a neve?

A férfi bólintott.

– Tán a múlt héten vartogott itt két részeg. Nem tudom, mi az igazság belőle. Állítólag Emanuel Borgia égre-földre kerestet egy arezzói urat, Don Pescanót, s minden fattynak, ki tud róla valamit, pénzt ad. Van önnek családja? Csak hogy figyelmeztesse, mert én nagyuramból rosszat ki nem nézek. A felcser várja fönt a díszszobánkban. Gondoltam, ez méltó magához.

– A felcser tud várni. Arról beszéljen, ki ez a Emanuel Borgia?

– Nem tudja, jó uram?! Emanuel Borgia élet és halál ura az egész megyében. A pápai legátus vezetője. Minden város segnioréjéhez bejáratos. Szicíliában állítólag katonai flottája van...

Hieronymus Bosch: A gyönyörök kertje (részlet)

Kozma Eszter (2010)

Itt elhalkult a nő, s közelebb intette magához az arezzóit. – Állítólag a templomosok kincstárnoka volt 12 évig Luzitániában, a spanyol és francia király is adósa. Lehet, hogy mesebeszéd ez, de dúsgazdag ember. A pecsétgyűrűjének belső felére a pentagramma van vésvé, amivel megállíthatja a napot az égen. Na de én tanulatlan, egyszerű földi lélek vagyok. Azt sem tudom, mi az a pentagramma.

– Az az ördög jele...

– Ne olyan hangosan, jó uram.

– De hisz nincsen itt senki.

– Az igaz, de evvel az istentelenséggel megidézhetjük az...

– Fölmegyek a szobámba pihenni. A felcser se várjon hiába. Kérem, senki ne zavarjon.

– Természetesen, uraságod szava parancs.

– El ne feledjem, vétessen két rend ruhát, olyat, amit az urának szán, de az enyém fehér legyen, s ne legyen rajta semmi cifraság. Egy füst alatt megvehetné férjura hátasát is. Vigyázzon, mert értek a lovakhoz. Azoknak a rongyosoknak az udvaron adjon az ötgarasos borból, amennyit kérnek, meg egy-egy cipőt, de fizetséget ne fogadjon el. Köszönöm – mondta Don Pescano, s fölvo-
nult az emeleti nagy szobába.

Maresole a fejéhez kapott, annyi teendő sokasodott előtte.

Pescano caballero szokása szerint korán kelt. Lement az udvarra, hogy körbenézzen, miként állnak a dolgok. A házigazda épp akkor abrakoltatta az úri vendég hollófekete lovát.

– Nagyuram, épp ilyen ruhát kaptam, mint amit visel, csak nem patyolat-fehér, hanem barna. És nézzen csak be az istállóba: az a paripa is az enyém.

A Spanyolországban, Portugáliában, Frankföldön, Itáliában alvó, titkos, de szét-szórattott tagság felélesztése után, rögvest missziókat kell küldenünk az Új Indiákra, vagy ahogy már emlegetik: Amerikába. Ezt azonban meg kell előznie a fent említett négy ország titkos tárgyalásának. A legelső lépés már folyamatban van ez ügyben, Spanyolország és Luzitánia bizonyos geográfiai hosszúsági vonalakon kettéosztja a földet, a későbbi világállam megalapításának fundamentumaként.

Pescano közelebb ment az állathoz, megnézte a fogait, s végigtapogatta a szügyét.

– Friss zabot adtam neki, amibe almát vagdostam.

– Remek. Látom, ért a paripákhoz. Fénylik a szőre. Alaposan lecsutakolta. A farkát maga fonta össze spanyolosan? Látom, tett rá ezüstös zsinórt is, mint a zaragozaiak.

– Kegyes uram, a ló hűséges, sőt állhatatos teremtmény. Megszolgálja a gondoskodást. Bár most én sem panaszkodhatom a fehérrépre, mert az oldalbordámtól kaptam a lovat is, a ruhát is. Mi szállt belé, ki tudja?

– Ezt a nagy ezüstöt fogadja el a loápolásért, s a maga lovát egyszer napon-ta hajtsa meg keményen, hadd izzadjon, hadd prüszköljön.

Ekkor keveredett elő Maresole asszonytság.

– Csak nem menni készül, jó uraságod?! – csapta össze a kezét. – A bőrtar-solyába tettem harapnivalót meg egy kis itókát.

– Isten megáldja magukat. Most ahhoz megyek, aki annyira kerestet, Emanuel Borgiához. Ha visszatérek egy szépséges lánnyal, megpihenünk itt egy keveset.

– Várjuk magukat, és vigyázzon avval a Borgia-félével, nehogy bajba keve-reddjen, mert ő errefelé élet-halál ura.

Cortona felé közelítve egyre több utassal találkozott. Mindenkitől érdeklődött, hogy vannak-e már vándorszínészek a főtéren. Senki nem tudott róluk, s ami még furcsább volt, a híres műlovarnőről sem hallottak. A városba érve, a piac-ra és a templomba ment. Ott sokat megtudhat, gondolta. A kanonok szívesen fogadta, s ajánlotta, keresse fel Emanuel Borgiát, mert a nagyúr beszélni kíván vele. A piacon nem árulta el a nevét, de érdeklődött a marhaszéken, a zöldsége-seknél, s valamennyien Don Pescanót nevezték meg keresett emberként.

– Aztán miért akar vele beszélni a főúr? – kérdezgette.

– Titkos ügyek azok, senki nem tudhatja, senki – bólogattak az emberek.

– Benne lehet még a pápa is, meg több király... Nem a mi dolgunk.

Mindenki a leghatalmasabb márványpalazzo felé irányította. Többen hozzá-fűzték: – Menjen csak, ha nem ment el a józan esze; nehogy az utca porában végezze...

A Bíborosi Tanácsba feltétlen be kell juttatnunk egy előkelő főpapot, hogy tudomást szerezzen mindarról, ami VI. Sándor tervei közt szerepel, s minél jobban be kell von-nunk őt a mi elképzeléseinkbe, persze okkult, elfedett módon. Niccolò Machiavellit, aki, mint azt tudják róla, a társadalmi rendszerek szakavatott írója, szakértője, vendégség

keretében meghívtam palotámba, így második megújult gyűlésünket, Machiavelli úr távozása után, nálam tartjuk. II. Piero de' Medicit úgy mozgatom, ahogyan kívánják. Az Egyház bizonyos emberei, kik barátaim, bármikor elmozdíthatják Firenze uralkodói pozíciójából, amit én vennék birtokba...

– Kik azok a jezsuiták? – kérdezte valaki.

– Egy új vallási rend. A szegénység és a betegek támogatása, hittérítés az evangélium alapján, ez a fő gondolatuk. Egyelőre ismeretlenek, mert az egyetemek padjaiban ülnek, Bolognában és Párizsban, de legfőképp Madridban, Sevillában, Avilában, tehát Spanyolhonban. Ez az ismeretlenség számunkra tökéletes időzítés. A szabadkőművészség és a harcoss jezsuiták tökéletes párosítás.

Most kezdenek rendházakat keresni, és megfelelő egyetemi oktatókat. Evvel kapcsolatban is vannak ismereteink. Jól jegyezzék meg: sziénai Katalin követőit, tanítványait messze kerüljék. Ők a politikát és a földi királyokat az ördögtől valónak tartják. És a titkos társaságokat is.

A jezsuitákban látom első, hatékony fegyverünket. Missziók álcája alatt elvégzik az első munkát. A luzitánoknak, mint kereskedő népnek, nem leszünk útjában. A spanyolok többségét is csak az arany érdekli. A szálaikat mi szőrjük össze.

Borgia emeletes márványpalotájába csak akkor engedték be, mikor elárulta a nevét. Háromemeletnyit kaptatott a carrarai lépcsőkön. Négy díszöltözékű bárdos loholt a nyomába. Egy vastag, domborkárpitozású ajtónál megállították.

– Várjon, amíg nem szólítják! – mondta marcona hangon a testőrkapitány.

Arany velencei tükrök, csillárok, ókori szobrok bronzmásolatai, selyempántok, bojtok, egyszóval: undorító gazdagságba csöppent az egyszerűséget kedvelő Don Pescano.

Nem váratta sokáig Emanuel Borgia.

– Jöjjön csak, barátom! Néhány fontos dologról kell tudnia.

Az őrséget kiküldte.

– Tehát, ön Don Pescano, az arezzói szőlővidék kétharmadának tulajdonosa.

Az ifjú bólintott a 70 körül járó, hosszú párdúcundát viselő nagyúrnak. Ruháját drágakövek ékesítették, s négyszer sodort aranyláncot viselt.

– Foglaljon helyet, nemes uram. Amint látja, én már életem végéhez közeledek. Elrendeznivalóim vannak. Megkínálhatom krétai mazsolaborral?

Az arezzói bólintott.

– Ebből a templáriusok utolsó Rendmestere ivott...

– Akkor inkább egyszerű pohárból, ha lehet...

– Mi gondja, amice, a templomosokkal? Én magam is az voltam 15 esztendeig.

– Egyszerre nem lehet két urat szolgálni... Földi gazdagság és Donna Paupertas nem igazán illenek össze.

– És az eretnekek?

– Mindenki azt gondolja Égről, Földről, Pokolról, ami a meggyőződése.

– Egyedül csak az a bűn, amit tudatosan követnek el. A maradék: tévelygő, félrevezetett, tudatlan és igénytelen. Vagy a saját, vagy mások hibájából.

– Na de ha reguláinkat mi szabjuk meg, az káoszhoz vezet. Assisi Szentje csak annyit mondott Ince pápának, a mi regulánk egyedül az evangélium lesz, se több, se kevesebb.

– Arról az ismeretlen nyelvű hajósról minden bizonnyal hallott, aki hajónaplójának másolatát úgy adta le – mert ez kötelező volt Alexandriában –, hogy szokás szerint lepecsételte, majd indult tovább. Módomban állt ezt a pecsétet közelebből is megtekinteni. Egy kör jobb fele fehér, bal fele fekete, de a két színt egy hullámvonal választja el. A fekete belecsúszik a fehérbe; a fehér a feketébe. Ön szerint ez mit jelent?

– Majd kegyelmességed megmondja, nem akarok beszélni olyasmiről, amit alaposan nem tanulmányoztam.

– Fiatalságához képest igen eszes, művelt, sőt már-már bölcs is. A válasz egyszerű: a gonosz addig mehet, amíg az Úr meg nem állítja, s az Úr addig, amíg hagyatkozhat a gonosz esztelenségére. Emlékezzék: „...a sötét nem fogadta be a világságot”. Nos, itt a határvonal.

– Nem akarta befogadni, mert gőgös lett és önző. Egy 13. rendbeli „kis” angyal, Michaél figyelmezteti erre, amitől fortynogni kezd az epéje Lucifernek, mire az Úr az angyali seregek vezérévé teszi Mihályt.

– Most én mondjak olyasmit, amitől fortynogni fog az epéje? Nem, még nem. – Borgia lehúzott egy rubingyűrűt az ujjáról, s az ifjú kezébe nyomta. – A magáé, Arezzo hercege.

– Nem vágyom efféle címekre. – Közben nézegette a gyűrűt. Belső felén a pápai exorcista jel, melyet kívülről közrefogott az ördög csillaga. – Miért csodálkozik, nagyuram, hogy „Szép” Fülöp egyetlen éjszaka kifosztotta és kirabolta rendjüket?

– Én már csak Luzitániában léptem föl, oly öreg azért nem vagyok. Tartozott a rendnek Fülöp, de más uralkodók is.

– És honnan szedték azt a temérdek kincset?

– Tervünk volt, hogy a szegényeket támogatjuk vele, de a királyok mohósága...

– Emanuel Borgia, nem szívesen hazudtolom meg, de ön is tudja, hogy ez gyenge kifogás. Melyik szegény fogadott volna el mondjuk egy ilyen gyűrűt, amit a kezemben forgatok. Megölnék egymást a rongyosok, éhezők érte, végül egy jómódú polgár néhány ezüstért megvenné ezt a 100 aranyguldent érő ékszert...

– Nos, váltsunk témát. Valaki beszélt a városról, vagy azokról, akik ide készülődnek?

– Nem, senki, sőt elfordultak.

– Helyes, a parancsom szerint cselekedtek. Tudom, várja a vándorszínészeket. Már mind tömlöcben van, csak Maresole nincs, a lányom. Ezt a gyűrűt a metzi nyolcszögletű kápolnában kaptam lo-

Az illuminátusok jele (fotómontázs)

vaggá avatásomkor. Ott őrizték sokáig a turini leplet is... Meggyőződésem, hogy Krisztus halotti leple volt. Maradék lelki ereje égette bele az arcát. Na de menjünk az erkélyre levegőzni keveset.

Don Pescano visszaadta a gyűrűt tulajdonosának. Forgott vele a világ Borgia bejelentésétől. „Maresole, az a szép, egyszerű lány egy efféle sötét alaktól származna?!” – forgatta elméjében a kérdést.

– Nézze, szép kis város ez, és hatalmas földek tartoznak hozzá. Magára hagyom, mert megérdemli. Dédapja szintén keresztes lovag volt, templomos centurio.

– Micsoda?! – riadt meg az ifjú.

– Nem is tudta? – mosolygott cinikusan Emanuel Borgia.

– 93 évesen hunyt el, de alig lehetett szóra bírni. Van 5000 holdam, nem szorulok rá senkire.

– De így lenne 35 000 holdja s egy városnyi szolgája.

– Tegyek mindenkit földönfutóvá?

– Ugyan, dolgoznának a földeken, s a termény 30%-át megkapnák. Még elégedettek is lennének, mert én csak 20%-ot adok munka fejében.

– Hát így gyűlt össze az az irgalmatlan sok kincs?!

– Maga moralista és idealista.

– Engem csak Marisole hozott ebbe a városba.

– Azért sok emberem dolgozott, hogy véletlenül élje meg. Gondoljon a főlovászára, aki folyton-folyvást azt duruzsolta a fülébe: „Ideje lenne családot alapítani.” Vagy Maresole lovára. Ön szerint egy vándorszínész, ha mégoly népszerű is, képes lenne megvásárolni egy lipicai mént, ami négy flamand guldenbe is belekerül? Ugyan, vegye elő a jobbik esztét, s Maresole is önnek nyújtja kezét.

– Beszélnem kell vele négyszemközt, feltétlen.

– Küldöm a lányomat, de fogják rövidre, mert Maresolénak este fellépése lesz.

– Várom – mondta teljesen megzavarodva Don Pescano, s ivott a krétai borból.

Maresole belépett egy sima szabású, testre feszülő bordó bársonyblúzban, és fehér, hosszú szoknyában. A nyakában értéktelen, de ízléses lánc függött, rajta egy remekművű lófej.

– *Körző, mérőszög és a mindent látó szem – javaslom eme rajzot megújított gyűlekezetünk jelképeként – s felmutatott egy körcímet Barnesculi herceg.*

Kiegyenesítjük a világot! Elég, ha csupán egy szűk csoport ismeri a valós tényeket. A dolgozók többségét nem is érdekli a politika, és hogy milyen társadalmi rendben él, csak legyen meg a betevő falatja, és biztonságban érezze magát családjával együtt.

– Nagyon örülök, hogy eljött. Apám bizonyosan meglepte néhány bejelentés-

A szabadkőművesek jelképe
(készítője ismeretlen)

sel. Azért jöttem, hogy elbúcsúzzam tőle örökre. Nyolc és fél évesen megszöktem tőle. A pribékjeivel három napig üldöztetett életre, halálra. Az egyik lándzsa fordította ki a földből ezt az ezüst lófejet, tőlem egy lépésnyire, egy bokor tövéből, ahol rejtőztem: Mária visitatiójának napján. Azóta a társulat, tanácsomra, minden jeles napkor, melyen Szűz Anyánkat dicsőítjük, fellép. Hiába rabolt el Borgia Katalóniából, azt hazudván, hogy apám halálos beteg, Jézus és Szent Anyja akarata szerint alakult az életem. A lovaglásra a társulat tagjai tanítottak. Mindenki csiszolt valamit tudásomon. Sok barátot szereztem és Itália-szerte ismertté lettem. Harmadnapra visszavonultak Borgia katonái. A *Deus Irae*⁵ rövidke időre eltávozott fejem felől. A Boldogasszony nem engedett el, fogta a kezemet, és kivezetett, bátorítva engem, az arnoi út szélére, ahol tán egy perc múlva fölbukkant szeretett színitársulatom, nyikorgó szekereken, vidáman és dalolva. Egyetlen keresztet rajzoltam magam elé. Azóta sem éreztem oly világosságot, könnyedséget, örömet és hálát. Talán csak most, de tudom, hogy ezt másnak nevezik...

Apró csókot lehelt a lány az arezzói férfi arcára, aki szorosan átölelte őt, s csak annyit tudott szólni: – Drága Maresolém... – Ölelte, mint aki soha nem akarja elengedni.

– Az Úrtól fél nevelőapám, ha ugyan szólíthatom így. Az Úr pedig nem késik és nem siet. Akkor jelenik meg, amikor szükséges. Vagy üzenetben, jelekben, angyalai által, álomban, vagy ő maga, kinek még a tekintetétől is felforr az ember elméje, mert felfoghatatlan erővel, tisztasággal és értelemmel találkozik a földi féreg, ki a legnagyobbra tört Isten nélkül.

Engedjék meg, hogy bemutassam társaságunk vezetőinek egyetlen női tagját, akit szintén Metzben, mint annak idején nevelőapját, fogjuk páholyunk állandó és örökös tagjának beavatni, neve – kérem, vegye le álarcát, szóljt a nőnek a herceg –: Donna Agnes de Borgias, alias Doña Inéz Maresol. Kifogástalan erkölcsiségű, jó hírben álló úrhölgy.

Ekkor jelent meg Emanuel Borgia zaklatottan, fuldokolva a dühtől s bűneitől. A márványpadlóra dobta párduckabátját, s égnek emelte kezét, szeme vérben forgott.

– Átkozottak! Átkozottak legyetek! – kiáltotta magánkívüli állapotban. Pescano és Maresole először azt hitték, nekik szól az átok-szidalom, de Borgia tekintete egy láthatatlan pont felé irányult. Ruhája ezüstmegnyit

Salvador Dalí: Szent Antal megkísértése
(részlet) Kozma Eszter (2010)

⁵ Deus Irae = Az Úr haragjának napja

letépve, rubingyűrűjét, keresztes láncát és dísztörét, áthajolva az erkély mellvédjén, kiszórta Cortona főterére.

– Állítsátok meg a hatlovas hintót! Nem kell több véres és égő áldozat. Nem rájuk vár Baal isten a templomában. Velem beéri! – lihegte a képzetektől gyötört, teljesen aggastyánná változott férfi, a portugáliai keresztesek egykori vezére, s levetette magát az erkélyről. A két fiatal utánanézett, s a döbbenettől elállt a lélegzetük. Emanuel Borgia zuhanás közben megállt a levegőben, s zöldes színű tűz gyulladt ki alatta. A főterre kocsis nélküli hatlovas hintó kanyarodott, s megállt a lebegő alak alatt. A szellemtest a bakra zuhant, láthatóan megelégedt. Iszonyú sebességgel, de hangtalanul tűnt a semmibe, ahonnét jött...

III.

Maresole iskolája

Barnesculi herceg az óvárosban, nem messze a városházától, melynek tornya az égig nyúlt, vásárolt egy kétemeletes házat iskolájuk új helyéül, s rendfőnök asszonyinak Maresolét nevezte ki. (Hiszen már Don Pescano felesége volt, bár ő az asszony titkos üzelméről semmit sem tudott, még csak nem is sejtett. A „karitatív célú tanításnak” még örült is az újdonsült férj.) Az épület belsejébe vezető folyosót hat pápista testőr ruhájába öltözött alabárdos felügyelte, hogy csak illetékes léphessen a várszerű falak közé. Az épület közepén csodálatos, buja kert ontotta illatait. Az intézménynek már hét tanító apácája volt, kiket Maresole alaposan kikérdezett múltja és világnézete felől. Most éppen egy középkorú Domonkos-rendi tapasztalt nővért faggatott, aki fizetség nélkül vállalta az okítást.

– Nagy történések előtt állunk, kedves Rosanda nővér. Hogy ítéli meg mostanság hazánk és Spanyolország helyzetét, különös tekintettel arra, hogy a betolakodókat sikerült kiszorítani spanyol testvéreinknek Hispániából?

– Megmondom őszintén, hogy politikával keveset foglalkozom, inkább az egyháztörténet, szertartások, imaközösségek létrehozása, a betegek és szegények támogatása, ami érdekel. S ebben van tapasztalatom is.

– De hisz ez kiváló! – lelkesedett erőltetve Maresole. – Bár úgy gondolom, hogy a nagy történelmi változásokra mindannyiunknak oda kell figyelnie, hisz kihatással lehet akár iskolarendszerünkre is. És nem mindegy, mit hall a fiatal lélek, milyen mag ver gyökeret szellemükben, s miként használják ezeket fel hétköznapjaikban. Sziénai Szent Katalin sokat írt effélékről, melyeket üdvös megtartanunk.

– Természetesen, igaza van, rendfőnök asszony – esett kissé kétségbe a „felvételiző”, bár negyed század is lehetett köztük életkorban. – Egy tanítórendnek nyitottnak kell lennie a világra.

– Bizony, bizony – bólogatott Maresole, miközben bölcsnek próbált mutatkozni, ami az ő szabad műlovarnői múltját figyelembe véve, elég görcsösen és hamisan festett. – Mi a véleménye például a tavalyi granadai eseményekről és következményükről?

– Helyeslem, hogy végre, sok száz év után megtisztították Spanyolországot a tévelygő muszlimoktól, s egységessé vált Hispánia, de ugyanakkor 200 ezer zsidót is száműztek.

– Netalán ön is izraelita, azaz holt hitű apáca, aki nagyanyai ágon kikeresztelkedett, amit maguk a zsidók sem fogadnak el?

– De jól tudja, asszonyom, hogy a hispániai Domonkos-rend főnöke, Tomás de Torquemada szintén nagyanyai ágon zsidó, ugyanakkor Aragóniai Ferdinánd gyóntató atyja.

– Rendben. Felveszem, heti 3 florinért. Értesíteni fogjuk futár által, mikortól számítnak a segítségére – vágta el hirtelen a beszélgetés fonálát Maresole. Ugyanis megfájdult a feje, s a kertben keresett felüdülést a fejfájás és nyomasztó gondjai ellen. A sűrű herbárium- és virágillatban eszébe jutottak vidám és felhőtlen napjai, éveit, melyeket szeretett szinitársulatával tölthetett. „Az ördög körbejár, mint az oroszlán, hogy kilesse, kit nyelhet el” – villant az agyába. Ekkor bukkant elő a pálmák mögül váratlanul Barnesculi herceg.

– Mit óhajt, herceg? – nézett rá meglepve Maresole.

– Ma este értekezést tartunk, főleg az iskola működésével kapcsolatban. Este tízkor az épület alagsorában. Jelen lesz az idősebb Lorenzo Medici, Firenze signoréja, és fia, ki még rövidke ideig uralkodója lehet a városnak, II. Pietro. Sajnos, nem alkalmas rá. Társaságunk megbízhatóbb alapot ad Firenze irányításához. Sándor pápa tud a gyűlésről, de egyelőre nem kötelezi el magát – legalábbis hivatalosan. Mindenesetre, alapelveinkkel egyetért, ami biztató. Tehát, várjuk önt is, asszonyom.

– Ott leszek, Barnesculi herceg. Ha nem haragszik, most rendezem gondolataimat.

Az egységes Spanyolország címere

Az összefövetelre csendben, lassan szivárogva érkeztek meg a vendégek. A hintók egymástól távol álltak meg a környéken, nehogy feltűnést keltsenek. Az illusztris meghívottakat Barnesculi herceg köszöntötte, kinek jobbján Maresole ült hosszú fekete köpenyben, vastag, hosszú ezüstláncsal a nyakában, melyen a vándor- vagy szabadkőműveség új címere függött; balján pedig Don Vittorio de Borgia, Emanuel Borgia első házasságából született, harminc év körüli férfi, ki hasonló öltözetben volt, mint Maresole, de a címer fölött kicsiny, nyitott aranyládikát viselt, mely kincstárnoki mivoltára utalt, s melyet még a nyolcszögletű metzi kápolnában kapott a bajor nagyhercegtől.

Barnesculi, ki a Rézkígyó Lovagja címet és láncát viselte, kezdte a társaság üdvözlését, s együttesen elmondták a Szent Mihályhoz szóló főimát, amit már több mint száz esztendeje töröltek a katolikus liturgiából, nem tudni, mily oknál fogva.

Tisztelt Társasági Tagok és Meghívottak! Örömmre okot adó bejelentésekkel kezdeném megnyitómát. A Farnese-ház, kik gyökerükig katolikusoknak számítanak, a közel-

jövőben tervezi a jezsuita rend megfelelő anyagi alapokra való helyezését, majd hivatalos bejelentését is. Ugyanakkor minden erejét latba veti, hogy az itáliai Szent Inkvizíciót is felújítsa. Láthattuk spanyolhonban is, hogy mily nagy segítségére volt az El Santo Oficio de la Santa Inquisición, a hispán Szent Inkvizíció a requinqista-háborúk során, mert sokszor a fegyvereken a hit győzedelmeskedik. A közelgő tridenti zsinaton igen nagy fontosságú az első alakulású jezsuita rendek győzelme, amit minden erőnkkel támogatunk. Szeretett városi uralkodónk, II. Pietro, és a nagy tiszteletnek örvendő Lorenzo Medici, Firenze signoréja jelentős összeget ajánlott fel céljaink megvalósításához. Kérem, tapsoljuk meg őket nemeslelkűségükért.

Felkérem Agnes de Borgiast, hogy számoljon be új városi iskolánk fejlődéséről, melyet magam néztem ki és vásároltam a megfelelő utánpótlás biztosítására.

Maresole megköszönte a felszólalás lehetőségét, tudván, hogy ő a legfiatalabb beavatott. – Uraim! Új iskolánkat Barnesculi herceg jóváhagyásával Szent Sebestyénről neveztem el. Egykoron Diocletianus császár katonáinak nyilai hatástalannak mutatkoztak San Sebastiano hitével szemben, ezért más halálmemet eszeltek ki az erős hitű keresztény férfi megölésére. A korabeli szemtanúk szerint a mártírrá lett keresztény, kioldozása után egyesével tépte ti testéből a nyilvesszőket, melyek száma épp 33 volt, jó Krisztus Urunk életéveinek száma, így iskolánk pontos neve: „33 Nyíl Katolikus Hitvédő Iskola, mely neveztetett San Sebastianóról, alapítva Krisztus földi megtestesülésének 1500. esztendejében.”

Épp a mai napon végeztem el a tanító apácák felvételét. Gondos mérlegelés után nyolc tanítót választottam ki, akik teológiára, egyháztörténetre, etikára, grammatikára, matematikára, medikúra és filozófiára fogják okítani hallgatóinkat, kezdetben 55 diákot. A lányok a jobb oldali épületszárnyban, a fiúk a balban nyernek elhelyezést. Az épület középső részében ispotályt alakítunk ki 20 ágygal s 3 ápolóval.

A közel húszeszes könyvtár a földszinten kap helyet. Imaórák hajnalban, ebéd után, este és éjfélkor lesznek. Háziarendünk szigorú, annak második megsértése elbocsátást von maga után.

Az éves tandíj 120 ezüstflorin.

Uraim! Tisztelt Társaság! Reméljük, Szent Sebestyénről nevezett iskolánk hamarosan tekintélyre fog szert tenni az Uristen kegyelméből! AMEN.

– Amen – hallatszódott a sorok közül is.

A gyűlés végén 15 rangban rendezték a firenzei szabadkőművesek beosztását, majd a Mediciek tiszteletére állófogadást adtak. Barnesculi herceg és a Mediciek között elsősorban a pápai jogutódlás volt a beszédtema. Az idős Medici ígéretet tett, hogy Hadrián nevű fia pápává választása esetén a titkos társaságnak katonai haderőt is biztosítanak érdekeik megvédése céljából. Az 500 fős gyalogságon kívül rájuk ruházzák az elhunyt Emanuel Borgia szicíliai hadiflottáját, mely 18 háromárbócosból áll, s jelentős tüzerőt képvisel a Földközi-tengeren. Valamennyi pápa igénybe szokta venni Dél-Itália és Dalmácia megvédésére oszmán betörés esetén.

Maresole rettenetesen unta magát, és erős fejfájás kínozza.

– Kimegyek a kertbe levegőzni – szólta oda a hercegnek. – Rövidesen találkozunk.

Amint kiért az utcára, leakasztotta nyakából a szabadkőművesek láncát, s hintőjához sietett.

- Arezzóba megyünk – szólt a kocsisnak.
- Hölgyem, az igen messze esik innen...
- Megfizetem tisztességgel. Ha szükséges, az egyik fogadónál lovat is válthatunk.
- Vihar közeledik... – aggályoskodott a bakon ülő.
- Nem érdekel semmiféle vihar. Harminc nagy ezüstöt kap, ha reggelre Arezzóban leszünk.
- Ott leszünk, Úrhölgy. Ennyi pénzért akár a Vezúvra is felviszem.
- Hajnalodott. Tiszta, szép idő ígérkezett. A hintó bekanyarodott a nagy udvarház elé. Három agár is körbevette a hintót. Maresole kifizette az utat.
- Visszajöjtek Önért, asszonyom, a mai napon valamikor?
- Nem köszönöm. És egy szót se az útról, senkinek.
- A kocsis bólintott.
- Köszönöm, Donna. Az Isten vezérelje! – köszönt el, s kikanyarodott az útra.
- Maresole, amint visszafordult, meglátta az oszlopok közt várakozó Don Pescanót, a férjét.
- Drágám – karolta át a nőt. – Halálos fáradtság ül az arcodon. Gyere, ülj le, hozassak frissítőt?
- Maresole bólintott.
- Egész éjjel úton voltam.
- Úgy volt, kedvesem, hogy holnapután kereslek fel, mert, mint írtad, rengeteg a tennivalód az új iskola megnyitásával kapcsolatban.
- Igen – simította végig férje arcát a fiatal nő. – De elegendő van az iskolából, Firenzéből, és főként a városi arisztokráciából, kik hatalomra törnek mindenáron. Senki és semmi nem áll az útjukba. Fonogatják cselszövéseiket, mint pók a hálóját. Engem is egyre közelebb húztak magukhoz, úgy éreztem, most szakítok velük, vagy már soha. Elvesznek a nyugalmas reggelek, a felhőtlen vidámság, az őszinteség, s azon kapom magam, hogy senkiben nem bízhatok meg. – Maresole az asztalra tette a szabadkőművesek láncát.
- Mi ez, drágám?! – nézett a férfi baljós tekintettel feleségére.
- Egy firenzei titkos társaság: hercegek, bárók, maga a pápa, s megbízottjaik. Csak úgy hemzsegnék. Én veled akarok élni nyugalomban, szeretetben...
- De hisz te rosszul vagy! – riadt meg a férj. – Beviszlek pihenni a szobádba. Ezt a fekete köpönyeget pedig kidobjuk.
- A kicsitől van, édes. Mostanában gyakran fog el gyengeség.
- Áldott állapotban vagy? – sugárzott a férfi. – Mennyi idő az apróság?
- Épp három hónapos. Akkor jártam itthon utoljára.
- Arezzo újra megtelt étellel. Új értelmet nyert minden gondolat, cselekedet és ima.